

סילבוס לקורס: העשרה אינסטרומנטלית, 84013.1.1

שם המרצה: נאמן אריאל

סוג הקורס : שיעור

שנת הלימודים: תש"פ , הקורס נלמד בסמסטר ב

מספר השעות ונקודות זכות: 1 ש"ש, 2 נ.ז.

שנת הלימוד בתכנית: א,ב,ג,ד

דרישות קדם:	אין
מטרות / תוצרי למידה:	<ol style="list-style-type: none"> 1. הסטודנטים יכירו תיאוריות למידה שונות ואת ההבדל בין לבין הלמידה המתוכנת. 2. הסטודנטים יכירו מושגים בסיסיים בתיאוריה ובתוכנם מושגי התיווך והפונקציות הקוגניטיביות הפגומות. 3. הסטודנטים יכירו את שלבי עיבוד המידע השונים ויבינו את הקשר בין השלבים השונים לפונקציות הקוגניטיביות. 4. הסטודנטים יתנסו בכלים השונים, ילמדו לנתח שגיאות, יבינו מה הפונקציות שגרמו לטעויות וישקלו את דרכי ההתערבות המתאימים. 5. הסטודנטים ינתחו תחומי דעת שונים לפי המפה הקוגניטיבית ויתנסו בבניית מערכי שיעור הלוקחים בחשבון פיתוח דרכי חשיבה על פי העקרונות שנלמדו בקורס.

תיאור הקורס: תוכנית ההעשרה האינסטרומנטלית מייסודה של פרופ' ראובן פוירשטיין ז"ל, הינה תוכנית טיפולית המאפשרת לשפר את יכולת הלמידה, על ידי הקניית הרגלי למידה יעילים ונכונים. התוכנית נגזרת מתאוריה רחבה ומעמיקה – תיאוריית ההשתנות הקוגניטיבית המבנית ותיאוריית הלמידה המתוכנת. על בסיס התיאוריות הללו נקבעו התכנים, הכלים, השיטות ודרכי התיווך שלהם. בנוסף ההתבססות עליהן גם מאפשרת את הגמישות המחשבתית, הנחוצה כל כך להשגה של שינוי קוגניטיבי מבני אמיתי.

הקורס יכלול ידע תיאורטי הקשור לתיאוריית ההשתנות הקוגניטיבית המבנית, יסקור את הפונקציות הקוגניטיביות הפגומות המפריעות למימוש הפוטנציאל, ואת דרכי התיווך בהם ניתן לעשות שימוש על מנת לפתח את דרכי החשיבה. במהלך הקורס נתנסה בכלים השונים מתוך ההעשרה האינסטרומנטלית ונכליל את הידע והגישה הנלמדת לתחומי דעת נוספים אותם מלמדים בכיתה.

התוכן הניתן מידי שבוע, מטלות וחומרי קריאה:

מס'	נושא, מטלות וחומר קריאה
1	תיאוריות למידה: בהיביוריסטית, קוגניטיבית , מתוכנת
2	כושר ההשתנות הקוגניטיבי מבני- הגדרת התיאוריה, עמידה על מושגים ומחקרים בתחום
3	שלבי עיבוד המידע ואופרציות חשיבה
4	הפונקציות הקוגניטיביות המעכבות את שלבי החשיבה
5	למידה מתוכנת- עקרונות התיווך
6	התנסות בכלי ארגון נקודות
7	ניתוח שגיאות הילד ככלי להבנת דרך החשיבה של התלמיד

8	המללה, יצירת קטגוריות ושימוש בשפה לצורך פיתוח החשיבה
9	התנסות בכלי התמצאות במרחב
10	התנסות בכלי חשיבה אנאליטית
11	המפה הקוגניטיבית
12	איבחון דינאמי מול איבחון סטטי, הוראה מותאמת/העשרה אינסטרומנטלית- הבחנה בין מושגים
13	שיעור סיכום והסברים לקראת מטלת הסיום.

חובות הסטודנט על הסטודנט להיות נוכח בשיעורים, להשתתף ולעקוב אחרי התרגילים הניתנים. כמו כן, יש לוודא השלמת חומר במקרה של **בקורס**: היעדרות, הגשת תרגילים בזמן וציון עובר במבחן.

אופן ההערכה - הרכב הציון

מרכיב	אחוז	ציון מינימלי למרכיב
סמסטר		

רשימה ביבליוגרפית:

פוירשטיין ראובן. (2002) האדם כישות משתנה: על תורת הלמידה המתווכת: משרד הביטחון.

פוירשטיין ראובן. יעקב רנד(2001) אל תקבלוני כמות שאני – גישה פעילה משנה, המרכז הבין לאומי לקידום כושר הלמידה.

צוריאל דוד. (1999)השתנות שכלית, אבחון דינאמי של יכולת הלמידה, ספרית הפועלים.

צוריאל דוד. (1999) התנסות בלמידה מתווכת: עיון מחקר ויישום במשנתו של פרופ' פוירשטיין, אח.

האתר של המרכז הבינלאומי לקידום כושר הלמידה ולהעשרה אינסטרומנטלית. www.lcelp.org

רשימת ביבליוגרפית-רשות

- קניאל, ש' (2003). הפסיכולוגיה של השליטה על התודעה. הוצאת בר-אילן קוזולין, א', עילם, ג' (2003). לב ויגוצקי- מחשבה ותרבות. מכון ברנקו-וייס.
- קליין, פ' (1985). ילד חכם יותר: הגמשה שכלית בגיל הרך. רמת גן: אוניברסיטת בר אילן.
- לינור, ע. וסלון, מ. (1991). מבוא לפסיכולוגיה (יחידה 8: פסיכולוגיה התפתחותית). תל-אביב: האוניברסיטה הפתוחה
- גביש, ת' (1994). לחשוב נכון מהגן עד התיכון. קרית ביאליק: הוצאת אח.
- Artsev, S., Benbenishty, R., & Zeira, A. (2014). A follow-up on a cohort of alumni of educational residential care: Background and educational and employment Status (Working Paper Series, Report No. 9). Jerusalem: Central Bureau of Statistics.
- Ben David-Hadar, I. (2014). Education, cognitive development, and poverty (Implications for school finance policy. Journal of Education Finance, 40(2), 131-155.